

Inhoudstafel

Inleiding	1
Afkortingen	3
DEEL 1. Specificiteit van het bewarend beslag op zeeschepen	7
1. Verdragsrechtelijke interpretatie van de teksten	13
2. Gebreken	15
DEEL 2. Wetgeving	17
1. Wet van 4 september 1908	17
2. Verdrag van Brussel van 10 mei 1952 tot éénmaking van zekere regels inzake bewarend beslag op zeeschepen – integratie in de Belgische wetgeving	17
3. Verdrag van 1999: Internationaal verdrag inzake het beslag op zeeschepen, opgemaakt op 12 maart 1999, toepasselijk vanaf 14 september 2011 in de landen die het goedkeurden	19
4. Artikel 1467 t.e.m. 1480 Ger.W. (vanaf 1 september 2020 vervangen (zie supra en infra))	19
5. Wetboek van Koophandel, Boek II, en definitie zeeschip (vanaf 1 september 2020 vervangen (zie supra en infra))	20
6. Artikelen 1413 en 1415, lid 1 van het Gerechtelijk Wetboek	27
6.1. Bewarend beslag op goederen aan boord van een schip	27
6.2. Bewarend beslag op de bunkers van een schip	29
6.2.1. Algemeen	29
6.2.2. Juridische kwalificatie en oplossing (sekwester en garantie)	30
6.2.2.1. Scheepsbestanddeel (des agrés et appareils)	30
6.2.2.2. Scheepstoebereiden (accessoire du navire)	31
6.2.3. Besluit	32
6.2.4. Bijkomende moeilijkheden	32
6.2.4.1. Wie is de eigenaar van de bunkers?	32
6.2.4.2. Wanneer er betaald is door de oorspronkelijke besteller aan zijn schuldeiser, mag een sub-subleverancier dan nog beslag leggen op die bunkers als hij niet betaald is?	33
6.2.4.3. Is eigendomsvoorbehoud nuttig? En wat bij vermenging?	36
6.2.5. De toekomst in België: het Belgisch Scheepvaartwetboek!	37
6.2.6. Frankrijk	38

6.3. Bewarend beslag op eetwaren en bonded-stores (goederen onder douaneregime), bunkers en vracht	39
6.4. Bewarend beslag op pleziervaartuigen	40
6.5. Bewarend beslag op binnenschepen	41
6.6. Aard van de schuldvordering	41
7. Wet tot invoering van het Belgisch Scheepvaartwetboek van 8 mei 2018, van toepassing vanaf 1 september 2020	42
DEEL 3. Werkingssfeer van het Verdrag van 10 mei 1952	51
1. België	53
2. Frankrijk	54
3. Nederland – Duitsland	56
DEEL 4. Bewarend beslag op zeeschepen	59
1. Toelaatbaarheid	59
1.1. Maritieme urgentie	59
1.1.1. Regels in België	59
1.1.2. Regels in andere landen	62
1.1.2.1. Duitsland e.a.	62
1.1.2.2. Frankrijk	63
1.1.2.3. Nederland	63
1.1.3. De schuldvordering betreft een zeevordering en is voldoende waarachtig: aannemelijk; allegatie volstaat – Aanspraak (SVwb)	64
1.2. Gereed om uit te varen	68
1.3. De 18 zeevorderingen	68
1.3.1. Zeevordering a: Schade door een schip veroorzaakt door aanvaring of anderszins	69
1.3.1.1. Aansprakelijkheid van verschillende schepen: hoofdelijkheid en verbintenis in solidum	71
1.3.1.2. Aansprakelijkheid van de eigenaar, de bevrachter, de reder	71
1.3.1.3. Beperking van aansprakelijkheid	72
1.3.1.4. Stuurbeweging	72
1.3.1.5. Aanvaring door de schuld van een loods	73
1.3.1.6. Algemeen	73
1.3.2. Zeevordering b: Verlies van mensenlevens of lichamelijk letsel, veroorzaakt door een schip of in verband met de exploitatie van een schip	73
1.3.3. Zeevordering c: Berging	74
1.3.4. Zeevordering d: Overeenkomsten betreffende het gebruik of de huur van een schip onder een charterpartij of anderszins	76

1.3.5.	<i>Zeevordering e: Overeenkomst betreffende goederenvervoer per schip onder een charterpartij, een cognossement of anderszins</i>	80
1.3.6.	<i>Zeevordering f: Verlies van of schade aan per schip vervoerde goederen en reisgoed</i>	86
1.3.7.	<i>Zeevordering g: Averij-grosse</i>	88
1.3.8.	<i>Zeevordering h: Bodemerij</i>	91
1.3.9.	<i>Zeevordering i: Sleepdiensten</i>	91
1.3.10.	<i>Zeevordering j: Loodsdiensten</i>	93
1.3.11.	<i>Zeevordering k: Leveringen, waar ook, van goederen (“goods”) of materiaal aan een schip voor het beheer of het onderhoud ervan</i>	95
1.3.12.	<i>Zeevordering l: Bouw, herstelling of uitrusting van een schip of dokkosten</i>	98
1.3.13.	<i>Zeevordering m: Lonen van kapiteins, officieren of bemanningsleden</i>	100
1.3.14.	<i>Zeevordering n: Uitgaven van de kapitein en van afzenders, bevrachters of agenten, verricht voor rekening van het schip of de eigenaar ervan</i>	101
1.3.15.	<i>Zeevordering o: Geschillen over de eigendom van een schip</i>	103
1.3.16.	<i>Zeevordering p: Geschillen tussen scheepmede-eigenaars over de eigendom, het bezit, de exploitatie of de exploitatie-opbrengsten van een schip</i>	104
1.3.17.	<i>Zeevordering q: Scheepshypotheek en scheepsverband</i>	105
1.3.18.	<i>Zeevorderingen o, p, q (algemeen)</i>	108
1.3.19.	<i>Zeevordering r: Administratieve geldboetes overeenkomstig dit wetboek of de wet van 25 december 2016 tot instelling van administratieve geldboetes in toepassing van inbreuken op de scheepvaartwetten</i>	109
1.4.	Geen zeevordering in de zin van het Verdrag van 10 mei 1952 – Artikel 2.2.6.1 SVwb	109
2.	Voorwerp van uitoefening	113
2.1.	Beginsel en uitzonderingen	113
2.2.	Het schadeberokkende zeeschip	120
2.2.1.	<i>Voorafgaande opmerking</i>	120
2.2.2.	<i>De scheepseigenaar staat in voor de zeevordering</i>	120
2.2.3.	<i>De “bevrachter met overgave van rederschap” (ruime en enge interpretatie) staat in voor de zeevordering</i>	120
2.2.3.1.	<i>Wat is een “bevrachter met overgave van rederschap”</i>	120
2.2.3.2.	<i>Ruime en enge interpretatie</i>	121
2.2.3.2.1.	<i>Ruime interpretatie: OMALA doctrine</i>	121
2.2.3.2.2.	<i>Enge interpretatie</i>	126
2.2.4.	<i>Een ander persoon (bevrachter)</i>	128
2.2.4.1.	<i>Ruime interpretatie</i>	128
2.2.4.2.	<i>Enge interpretatie</i>	129
2.2.5.	<i>Evolutie Omala – verkoop schip – volgrecht – Seahorse doctrine</i>	130
2.2.5.1.	<i>Inleiding</i>	130
2.2.5.2.	<i>Omala wordt gevolgd door volgende rechtspraak</i>	130
2.2.5.3.	<i>Seahorse-doctrine bevestigd door Cassatie</i>	132

2.2.5.4. Tegenstanders van beslag leggen, ook in de zin van de Seahorse-doctrine – vertrouwensleer	134
2.2.6. <i>Andere landen</i>	135
2.2.6.1. Frankrijk	135
2.2.6.1.1. <i>Eerste stroming (steeds volgrecht)</i>	136
2.2.6.1.2. <i>Tweede stroming (enkel volgrecht conform de Seahorse-doctrine)</i>	136
2.2.6.1.3. <i>Derde stroming</i>	138
2.2.6.2. Nederland	138
2.2.6.3. Duitsland	138
2.2.6.4. Engeland	138
2.2.6.5. Panama	139
2.2.7. <i>Uitzonderingen: zeevorderingen o, p en q</i>	139
2.2.8. <i>Artikel 9 van het Verdrag 1952</i>	140
2.2.9. <i>Algemeen besluit volgrecht</i>	140
2.3. Een ander dan het schadeberokkende schip – ander zeeschip	140
2.3.1. <i>De scheepseigenaar staat in voor de zeevordering</i>	141
2.3.1.1. Algemeen	141
2.3.1.2. Eigendom en aandelen	141
2.3.1.3. Sistership-clausule	142
2.3.1.4. Collusie	146
2.3.1.4.1. <i>Piercing the corporatie veil (doorbraak rechtspersoonlijkheid- vereenzelviging)</i>	146
2.3.1.4.2. <i>Apparence (schijntheorie) (Frankrijk): Communauté d'intérêts et fictivité</i>	150
2.3.1.4.3. <i>Besluit</i>	158
2.3.1.5. Emanatie	159
2.3.1.6. Zuid-Afrika en associated ships	161
2.3.1.7. Simulatie – rechtsmisbruik – vertrouwensleer – algemeen rechtsbeginsel van de uitvoering te goeder trouw – fraus omnia corrumpit	164
2.3.2. <i>De bevrachter met overgave van rederschap of een andere persoon (bevrachter...) staat in voor de zeevordering</i>	165
2.4. Teruggave schip door bevrachter na einde bevrachting: mag een schuldeiser op dat schip (waarop de schuldvordering betrekking heeft) beslag leggen, waardoor de scheepseigenaar en de eventuele nieuwe bevrachter gevat worden?	169
2.4.1. <i>Inleiding</i>	169
2.4.2. <i>België</i>	169
2.4.3. <i>Frankrijk</i>	169
2.4.3.1. Pro: artikel 3-4 Verdrag 1952 krijgt voorrang	170
2.4.3.1.1. <i>Rechtsleer</i>	170
2.4.3.1.2. <i>Rechtspraak</i>	170
2.4.3.2. Contra: artikel 9 Verdrag 1952 gaat voor artikel 3-4 Verdrag 1952	171
2.4.3.2.1. <i>Rechtsleer</i>	171
2.4.3.2.2. <i>Rechtspraak</i>	172
2.4.3.3. <i>Volgrecht</i>	173

2.4.3.4. Een stap verder	173
2.5. Is het EVRM en artikel 16 Grondwet overtreden?	173
2.6. De verhouding tussen artikel 3, § 4 en artikel 9 Verdrag 1952	176
2.6.1. <i>Artikel 9 lid 1 en 2 Verdrag 1952</i>	176
2.6.2. <i>Omschrijving twistpunt</i>	177
2.6.3. <i>Wat zegt de rechtspraak en rechtsleer?</i>	178
2.6.3.1. <i>Rechtsleer</i>	178
2.6.3.1.1. <i>Geen schending van artikel 9</i>	178
2.6.3.1.2. <i>Wel schending</i>	179
2.6.3.2. <i>Rechtspraak (maar ook rechtsleer)</i>	180
2.6.3.2.1. <i>Ms Mare Garant: Gent 12 januari 1988</i>	180
2.6.3.2.2. <i>Omala – DIRIX, Jupiter en Heinrich – Seahorse – Sokna</i>	180
2.6.3.2.3. <i>J.T. ASSER en C. MILLER</i>	182
3. Bewarend beslag op zeeschepen in Engeland en Wales	182
4. Opeenvolgend beslag	185
5. Procedure en gevolgen van het beslag	192
5.1. <i>Procedure</i>	192
5.2. <i>Gevolgen</i>	196
6. Tegenborgstelling	201
6.1. <i>Algemeen</i>	201
6.2. <i>Termijn</i>	206
6.3. <i>Bedrag</i>	206
7. Vonnis dat geldt als toelating tot beslag	210
7.1. <i>Algemeen</i>	210
7.2. <i>Pro: geen zeevordering vereist</i>	211
7.3. <i>Contra: wel zeevordering vereist</i>	212
7.4. <i>Belgisch Scheepvaartwetboek zet artikel 1414 Ger.W. buitenspel</i>	213
8. Tergend en roekeloos beslag – onrechtmatig beslag – rechtsmisbruik: Wrongfull arrest	216
8.1. <i>Algemeen</i>	216
8.2. <i>Fout</i>	219
8.2.1. <i>Voorbeelden van fouten</i>	219
8.2.2. <i>Voorbeelden van geen fouten</i>	221
8.3. <i>Schade</i>	222
8.3.1. <i>Voorbeelden van schade</i>	222
8.3.2. <i>Voorbeelden van geen schade</i>	223

8.4. Tegenborgstelling	223
8.5. Andere landen en rechtsleer	223
8.5.1. <i>Engeland</i>	223
8.5.2. <i>Frankrijk</i>	224
8.5.3. <i>Malta</i>	224
8.5.4. <i>Nederland</i>	224
8.6. Berlingieri	224
8.7. Andere werken	225
 DEEL 5. De opheffing van het beslag	227
1. Procedure	227
2. Inroeping van de aansprakelijkheidsbeperking voor de beslagrechter	229
2.1. Toepasselijke wetgeving in België: artikel 1.1.1.1.35° SVwb	229
2.1.1. <i>Historiek</i>	230
2.1.1.1. <i>DE WEERDT</i>	230
2.1.1.1. <i>STEVENS</i>	230
2.2. Het Orcombe-arrest	231
3. Handlichting van het bewarend beslag (opheffing)	237
3.1. Algemeen – Regeling Verdrag en SVwb	237
3.2. Wie geeft een garantie en hoe?	239
3.2.1. <i>Bank</i>	239
3.2.2. <i>Verzekeraar en P&I Club</i>	240
3.2.3. <i>Kantonnement</i>	241
3.2.4. <i>Geen garantie</i>	243
3.3. Bevoegde rechtbank, toe te passen recht alsmede bij betwisting tekst zal de rechter beslissen	244
3.4. De inhoud en draagwijdte van de tekst van de garantie	245
3.5. Voorstel tot tekst omtrent de garantie	249
3.5.1. <i>Nederland</i>	249
3.5.2. <i>België</i>	249
3.5.2.1. <i>Algemeen</i>	249
3.5.2.2. <i>Voorstel tot tekst</i>	251
3.6. Tekst onder druk bekomen	251
3.7. Afroepbaarheid van een bankgarantie	252
3.7.1. <i>Afroep van een garantie</i>	252
3.7.2. <i>Wanneer uitoefenen?</i>	253
3.7.3. <i>Gezag of kracht van gewijsde</i>	253

3.7.3.1. Pro gezag van gewijsde.....	254
3.7.3.2. Pro vonnis in kracht van gewijsde	254
3.8. Revindicatie	255
4. Bevoegdheid: artikel 2.2.6.21 SVwb. (en artikel 7 Verdrag 1952).....	256
4.1. België.....	260
4.2. Nederland	261
DEEL 6. Geldigheidsduur van bewarend beslag op zeeschepen	269
DEEL 7. Het bewarend beslag op Staatsschepen.....	271
1. Inleiding	271
1.1. Staatsschepenverdrag 1926	271
1.1.1. Definitie.....	271
1.1.2. Doelstelling en werkwijze	271
1.2. Verdere definities en wettekst	272
2. Assimilatie van staatshandelsschepen met private handelsschepen	274
2.1. Rechtsleer en rechtspraak van voor het nieuwe SVwb	275
2.2. Rechtsleer en rechtspraak van na het nieuwe SVwb: niet bekend.	277
3. Gedeeltelijke prijsgeving van de immuniteit.....	277
4. Bilaterale scheepvaartovereenkomsten BLEU-USSR en Nederland-USSR	279
DEEL 8. Voorstellen tot wijziging van de huidige regeling	287
1. Belgische wetgeving: NIEUWE ZEEWET: Belgisch Scheepvaartwetboek	287
2. Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 1468 Ger.W.	292
3. Ontwerp van wettekst betreffende de scheepsagentuurovereenkomst	293
4. Ontwerp tot herziening van het Verdrag van 10 mei 1952: Ontwerp Lissabon 1985 (Ontwerp 1985) tot Verdrag Genève 1999 (Verdrag 1999)	294
5. Verdrag 1999 (Genève)	295
5.1. Ontwerp Lissabon 1985 en Verdrag 1999: verdere bespreking.....	298
5.1.1. Schadeberokkend zeeschip.....	300
5.1.2. Ander zeeschip / zeeschepen.....	302
5.1.3. Algemeen.....	302

6. Wat na eind 1987? (Verdrag 1999: verdere bespreking)	309
DEEL 9. Andere landen	339
Bibliografie	341
1. Boeken	341
2. Tijdschriftartikels	350
Rechtspraak	369
Alfabetisch scheepsregister	391
Trefwoorden	399
Bijlagen	405
BIJLAGE 1. Verdrag 1952 en Verdrag 1999	406
BIJLAGE 2. Belgisch Scheepvaartwetboek (SVwb)	406
BIJLAGE 3. Wetsvoorstel tot invoering van het Belgisch Scheepvaartwetboek	406
BIJLAGE 4. Arrest of Sea-Going Ships	411
BIJLAGE 5. Rotterdams Garantiefomulier 2008	416
BIJLAGE 6. Deposito- en Consignatiekas	416